

Sygn. akt III Ca 37/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2014r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Jacek Małodobry

Sędzia SO Katarzyna Kwilosz – Babiś (sprawozdawca)

Sędzia SO Tomasz Białka

Protokolant: staż. Kinga Burny

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2014r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. P., R. B., Z. Ś., J. K. (1), M. D. (1), J. Ż., J. K. (2), M. Ś. (1), M. Ś. (2), H. B., M. D. (2), U. S., D. D., A. Ś., E. K., M. Ż., Z. K.

przeciwko J. W.

o ochronę posiadania

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu

z dnia 24 września 2013r. sygn. akt IC 613/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść :

„ I. udziela powodowi M. P. ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu J. W. czynienia w/ w powodowi jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

II. udziela powodom J. K. (1) i E. K. ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu J. W. czynienia w/w powodom jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

III. udziela powodom R. B. i H. B. ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną

koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu J. W. czynienia w/w powodom jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

IV. udziela powodom Z. Ś. i A. Ś. ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu J. W. czynienia w/w powodom jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

V. udziela powodom M. D. (2) i M. D. (1) ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu J. W. czynienia w/w powodom jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

VI. udziela powódce U. S. ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu J. W. czynienia w/w powódce jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

VII. udziela powódce D. D. ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu J. W. czynienia w/w powódce jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

VIII. udziela powodom J. Ż. i M. Ż. ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu J. W. czynienia w/w powodom jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

IX. udziela powodom J. K. (2) i Z. K. ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu J. W. czynienia w/w powodom jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

X. udziela powodom M. Ś. (1) i M. Ś. (2) ochrony posiadania służebności przejazdu i przechodu do położonej w T. działki ewid. nr (...) szlakiem drożnym o szerokości ok. 3,5 m biegnącym przez działkę ewid. nr (...) położoną w T. oznaczonym literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią przerywaną koloru czerwonego na mapie geodety M. W. z dnia 23.03.2012 r. poprzez zakazanie pozwanemu

J. W. czynienia w/w powodom jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód w/w szlakiem,

XI. w pozostałej części powództwa oddala,

XII. zasądza od pozwanego J. W. na rzecz powodów :

- **M. P. kwotę 356 zł,**
- **J. K. (1) i E. K. solidarnie kwotę 356 zł,**
- **R. B. i H. B. solidarnie kwotę 356 zł,**
- **Z. Ś. i A. Ś. solidarnie kwotę 356 zł,**
- **M. D. (2) i M. D. (1) solidarnie kwotę 356 zł,**
- **U. S. kwotę 356 zł,**
- **D. D. kwotę 356 zł,**
- **J. Ż. i M. Ż. solidarnie kwotę 356 zł,**
- **J. K. (2) i Z. K. solidarnie kwotę 356 zł,**
- **M. Ś. (1) i M. Ś. (2) solidarnie kwotę 356 zł,**

a w pozostałym zakresie koszty procesu między stronami wzajemnie znosi”,

2. w pozostałej części apelację oddala,

3. zasądza od pozwanego J. W. na rzecz powodów :

- **M. P. kwotę 200 zł,**
- **J. K. (1) i E. K. solidarnie kwotę 200 zł,**
- **R. B. i H. B. solidarnie kwotę 200 zł,**
- **Z. Ś. i A. Ś. solidarnie kwotę 200 zł,**
- **M. D. (2) i M. D. (1) solidarnie kwotę 200 zł,**
- **U. S. kwotę 200 zł,**
- **D. D. kwotę 200 zł,**
- **J. Ż. i M. Ż. solidarnie kwotę 200 zł,**
- **J. K. (2) i Z. K. solidarnie kwotę 200 zł,**
- **M. Ś. (1) i M. Ś. (2) solidarnie kwotę 200 zł,**

a w pozostałym zakresie koszty postępowania apelacyjnego wzajemnie znosi.

Sygn. akt III Ca 37/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 września 2013r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu oddalił powództwo (pkt I), kosztami postępowania obciążył solidarnie powodów (pkt II) oraz zasądził solidarnie od powodów na rzecz pozwanych kwotę 173 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III).

Sąd Rejonowy ustalił m.in. że przedmiotem postępowania jest szlak drożny o długości ok. 170 m, szerokości ok. 3,5 m, położony w T. i przebiegający przez działkę pozwanego J. W. o nr ewidencyjnym (...) w obr. T. oznaczony literami A-B-C-D-E-F-G-H-I-J i linią czerwoną przerywaną na mapie geodety M. W. z dnia 22 marca 2012 r. Szlak ten prowadzi następnie przez działkę nr (...) do działek powodów. Szlak został urządzony jako droga dojazdowa do gospodarstw przez poprzedników prawnych powodów niedługo po wybudowaniu zapory w R.. Powód M. P. korzysta ze szlaku od lat 60-tych XX wieku dojeżdżając do swojej posesji (obecnie działka nr (...)), Pozostali powodowie także od wielu lat korzystali ze spornej drogi dojeżdżając do swoich posesji, położonych obok Jeziora R.. Niektórzy z nich na działkach tych przebywali (i nadal przebywają) stale, gdyż jest to ich miejsce zamieszkania, a niektórzy sezonowo, jednakże regularnie. Powód M. Ś. (1) i jego ojciec M. Ś. (2) wydzierżawiają od ok. 10 lat część działki nr (...) i także korzystają ze spornej drogi dojeżdżając do nieruchomości. Droga została urządzona przez poprzedników prawnych powodów. Powodowie systematycznie ją utwardzali, wyrównywali i naprawiali po każdej zimie i dużych opadach deszczu. Również Gmina udostępniała żwir na naprawę drogi. Szlak jest wyźwirowany na całej długości. Pozwany J. W. jest właścicielem działki nr (...), na której jest posadowiony szlak, nie partycypował w kosztach jego urządzenia czy też utrzymania. Do czasu nabycia przez niego działki, na której posadowiona jest sporna droga nie było żadnych problemów w zakresie korzystania z niej przez powodów, czy też letników odwiedzających to miejsce. Powodowie sądzili, że droga należy do Gminy Ł..

Pozwany w dniu 11 kwietnia 2012r. przywiózł na swoją działkę materiały budowlane, którymi w dniu 14 kwietnia 2012r. zagroził drogę: od strony drogi gminnej nr (...) siatką, zaś od strony nieruchomości powodów bramą, a następnie łańcuchem uniemożliwiającym przejazd. Pozwany od piątku do niedzieli pobierał opłaty za przejazd lub przejście przez swoją nieruchomość, za co wystawiał pokwitowania. Zdarzyła się sytuacja, że gdy karetka pogotowia nie mogła przejechać z chorą żoną powoda M. P. ten przeciął skobel, a następnie po uzyskaniu postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia usunął bramę. Zakopał także wykonane przez pozwanego w poprzek drogi rowy uniemożliwiające przejazd. Pozwany po otrzymaniu postanowień w przedmiocie zabezpieczenia nie zamykał bramy na kłódkę oraz nie utrudniał powodom korzystania ze szlaku. Obecnie brama jest zdjęta.

Na tle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ powodom nie przysługuje legitymacja czynna z racji braku przymiotu posiadacza co do przedmiotu objętego sporem. Sąd bowiem uznał, że przekonanie powodów o tym, że sporny grunt stanowi własność Gminy przesądza o tym, że powodowie nie mogli być w samoistnym posiadaniu przedmiotu sporu, zatem nie przysługuje im roszczenie o ochronę posiadania.

Od powyższego wyroku w całości apelację złożyli wszyscy powodowie zarzucając:

1. naruszenie przepisów art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. poprzez błędną ocenę stanu faktycznego i wydanie rozstrzygnięcia bez wszechstronnego rozważenia zebranego materiału,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przez przyjęcie, że pozwany nabył działkę nr (...) w 2006r. a nie w 2010r. oraz nie uznanie powodów za posiadaczy służebności przechodu i przejazdu spornym szlakiem,
3. naruszenie prawa materialnego tj. art. 352 § 1 k.c. w zw. z art. 344 § 1 k.c. art. 336 k.c. i nast.

Powołując się na w/w zarzuty powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego. W jego ocenie Sąd poczynił ustalenia prawidłowe, bowiem słusznie doszedł do wniosku, że traktowanie przez powodów szlaku jako drogi gminnej wyklucza posiadanie przez nich spornej drogi w zakresie odpowiadającym treści służebności. Nie mogli czuć się posiadaczami, skoro uważali że to droga gminna, zaś w momencie gdy dowiedzieli się o relacjach właścicielskich spornego szlaku, to droga była już nieprzejezdna, a korzystanie z niej odbywało się na zasadzie pobierania opłat. Pozwany zarzucił także brak stałości w korzystaniu z drogi przez niektórych z powodów z uwagi na sporadyczne odwiedzanie swoich posesji oraz zauważył, że niektórzy z powodów płacili za przejazd, co oznacza, iż nie czuli się posiadaczami w chwili, gdy pozwany ogrodził działkę. W stosunku do niektórych powodów opłata w ogóle nie została pobrana (gdyż w tym czasie nie było ich w T.), zatem brak jest podstaw do przyjęcia, że doszło do naruszenia ich prawa posiadania służebności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w przeważającej mierze okazała się zasadna.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w sprawie nie zaszyły uchybienia, które sąd odwoławczy bierze pod uwagę z urzędu, a które skutkują nieważnością postępowania.

Sąd Rejonowy dokładnie przeprowadził postępowanie dowodowe i większość ustaleń faktycznych jest prawidłowa. Sąd Okręgowy nie podziela jedynie ustalenia co do daty nabycia przez pozwanego działki nr (...) (powinno być 2010r. a nie 2006r. co jest niesporne) a także ustalenia, że do czasu, w którym pozwany zaczął utrudniać powodom korzystanie z drogi, wszyscy powodowie przekonani byli, że sporna droga należy do Gminy Ł.. To drugie ustalenie bowiem nie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Po pierwsze nie wszyscy powodowie zeznawali na temat tego, jaki status prawny w ich mniemaniu miała sporna droga. Tylko powodowie J. K. (1) i J. Ż. zeznali, iż myśleli, że jest to droga gminna. Powód M. Ś. (2) zeznał, że myślał, że jest to droga gminna lub niczyja. Z kolei powód R. B. zeznał, że były dwie wersje tj. że jest to droga gminna lub że jest to droga zakładów (...). Po drugie z zeznań świadka J. G. oraz z zeznań powoda M. P. wynika, że ok. 2005r. J. G. zażądał od M. P. zapłaty za drogę, na co ten nie wyraził zgody, twierdząc, że wystąpi z wnioskiem o zasiedzenie. W tym miejscu dla porządku trzeba podkreślić, że kwestia świadomości powodów co do stanu prawnego drogi nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia, o czym będzie mowa w dalszej części wyводу.

Apelujący zasadnie podnieśli zarzut naruszenia prawa materialnego, czyli zarzut błędnej oceny prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego.

Zgodnie z art. 352 § 1 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Stosownie zaś do treści art. 336 k.c. posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny). Do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy (art. 352 § 2 k.c.)

Swoisty charakter posiadania służebności wyraża się w tym, że osoba, która wykonuje służebność, z reguły nie włada rzeczą w ścisłym tego słowa znaczeniu, lecz z niej korzysta w określonym zakresie, na przykład co jakiś czas przejeżdża, przechodzi przez cudzą nieruchomość. Odróżnia się ono od posiadania rzeczy tym, że nie obejmuje władania rzeczą. Niezbędny jest tutaj zamiar (animus) korzystania z nieruchomości dla siebie (animus rem sibi utendi). Natomiast w obszarze fizycznego związku z nieruchomością (corpus) posiadanie służebności ogranicza się do „faktycznego korzystania” z nieruchomości w ograniczonym zakresie; „w zakresie odpowiadającym treści służebności” (E. Gniewek, Komentarz do art. 352 Kodeksu cywilnego, Zakamycze 2001). Ponadto posiadanie służebności musi mieć cechę stabilności.

Odpowiednie stosowanie oznacza, że stosuje się te przepisy, które bezpośrednio lub po stosownych przekształceniach nadają się do zastosowania, wykluczeniu podlegają zaś przepisy „nieodpowiednie”, nawiązujące do elementu

faktycznego władania rzeczą. Bezpośrednio stosowanym przy posiadaniu służebności może być przepis art. 344 k.c. który przewiduje, że przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło, przysługuje posiadaczowi roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń. Roszczenie to nie jest zależne od dobrej wiary posiadacza ani od zgodności posiadania ze stanem prawnym, chyba że prawomocne orzeczenie sądu lub innego powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju organu państwowego stwierdziło, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wyraźnie wynika, że powodowie korzystali ze spornej drogi w zakresie treści służebności. Przejeżdżając i przechodząc nim przez wiele lat do swoich domów, czy też domków letniskowych (niektórzy od lat 60 tych ubiegłego wieku) mieli zamiar korzystania ze spornej drogi dla siebie. Natomiast w obszarze fizycznego związku z nieruchomością faktycznie korzystali z niej w takim zakresie, jaki był im potrzebny tj. fizycznie przechodzili i przejeżdżali szlakiem (powodowie, ich rodzina jak i goście) oraz dbali o niego poprzez jego zabezpieczanie, utwardzanie, po to, ażeby umożliwić sobie przejazd. Wykonywali te czynności dla siebie, przy tym były one stałe, inaczej mówiąc miały cechę stabilności. Niektórzy z powodów mieszkali na swoich działkach na stałe i korzystali z drogi często, a niektórzy posiadali domki letniskowe i choć korzystali ze szlaku rzadziej, to w sposób ciągły, powtarzający się. Zestawienie powyższych cech korzystania ze szlaku przez powodów prowadzi do wniosku, że posiadali oni sporną drogę w zakresie odpowiadającym treści służebności, bowiem spełnili wszystkie przesłanki posiadania to warunkujące. Wynikająca z dowodów okoliczność, że co najmniej niektórzy z powodów mieli przeświadczenie, że korzystają z drogi publicznej nie ma w tym przypadku żadnego znaczenia prawnego, bowiem do cech warunkujących stan faktyczny, jakim jest posiadanie nie zalicza się świadomości posiadacza na temat stanu prawnego nieruchomości, z której korzysta. Inaczej rzecz ujmując posiadaczem służebności nie jest ten kto świadomie korzysta z cudzej rzeczy w zakresie treści służebności, a ten kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w takim zakresie. Przytoczony w odpowiedzi na apelację wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 1963 r., I CR 151/63 nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie, bowiem odnosi się do innego stanu faktycznego, mianowicie dotyczy udzielenia ochrony posiadania przejazdu i przechodu przez drogę publiczną (publiczny charakter drogi w tamtej sprawie był faktem, a nie jedynie przeświadczeniem korzystających z niej osób). Skoro działka nr (...) jest cudza (nie powodów), nie ma do niej zastosowania tryb administracyjny (bo droga urządzona została na prywatnym gruncie i nie jest drogą publiczną), a powodowie z niej korzystali przejeżdżając i przechodząc przez nią od wielu lat, to są posiadaczami służebności przechodu i przejazdu, bowiem w takim zakresie faktycznie korzystają z fragmentu tejże nieruchomości. Przy ochronie posesoryjnej czynnikiem decydującym jest zatem stan faktyczny. Bez znaczenia jest przy tym okoliczność, że niektórzy z powodów płacili pozwanemu za przejazd - co miało miejsce już w toku niniejszej sprawy - skoro nie wyzbyli się zamiaru dalszego korzystania z drogi a płacili jedynie dlatego, że nie mieli innej możliwości dostania się do swojej posesji. Bez znaczenia jest także fakt, że niektórzy powodowie nie zapłacili za przejazd, gdyż akurat wtedy nie przyjeżdżali do T. – zresztą jak twierdzą - z tego powodu, że wiedzieli, iż droga została zagrodzona. Istotne dla rozstrzygnięcia jest bowiem to, że pozwany swoimi działaniami uniemożliwił wykonywanie przejazdów wszystkim osobom. Dowodzi tego najpierw zagrodzenie szlaku a następnie żądanie opłat za przejazdy – czego pozwany zaniechał dopiero po wydaniu przez Sąd kolejnych trzech postanowień o zabezpieczeniu. Skoro przez kwiecień 2012r. wszyscy powodowie mogli korzystać ze spornej drogi w sposób nieograniczony a po kwietniu 2012r. taką możliwość utracili wskutek działań pozwanego, to tym samym wszyscy zostali naruszeni w posiadaniu służebności przejazdu i przechodu.

Jak zostało nadmienione posiadanie, w tym posiadanie służebności, podlega ochronie przewidzianej w art. 344 k.c. (ochrona posesoryjna), która, co należy zaznaczyć, nie zależy od dobrej czy złej wiary posiadacza (świadomości braku prawa do rzeczy), ani też od rodzaju posiadania tj. przysługuje bez względu na to, czy posiadanie jest samoistne (właścicielskie) czy zależne. Z treści art. 344 k.c. wynika, iż posiadacz nie można naruszać w jego posiadaniu bez względu na to, czy naruszenia dokonał właściciel, czy też inna osoba, która posiada tytuł prawny do używania rzeczy. Każde zatem naruszenie posiadania jest bezprawne, chyba że naruszciciel dysponuje orzeczeniem sądu lub odpowiedniego organu stwierdzającym, że stan prawny powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem. W niniejszej sprawie orzeczenia takiego brak a zatem nie ma wątpliwości, że pozwanym przysługuje ochrona posesoryjna. W związku z tym, że w toku procesu wydano trzy postanowienia o zabezpieczeniu powództwa, które zostały wykonane,

powodowie ograniczyli swoje żądania do udzielenia im ochrony posiadania nieodpłatnej służebności przejazdu i przechodu spornym szlakiem (oznaczonym jak w pozwie i prowadzącym odpowiednio do działek powodów) poprzez zakazanie pozwanemu czynienia powodom jakichkolwiek przeszkód utrudniających lub uniemożliwiających przejazd i przechód tym szlakiem, a także upoważnienie powodów do niezwłocznego usunięcia wszelkich przeszkód na koszt pozwanego. Uznając ostateczne żądanie za usprawiedliwione co do zasady Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok udzielając powodom ochrony służebności przechodu i przejazdu jak w sentencji wyroku, zaś w pozostałym zakresie tj. w zakresie określenia służebności jako nieodpłatnej i upoważnienia do niezwłocznego usunięcia wszelkich przeszkód na koszt pozwanego - powództwo oddalił. W sprawie o ochronę posiadania, która toczy się w tzw. postępowaniu odrębnym Sąd bada jedynie ostatni stan posiadania i fakt jego naruszenia, nie rozpoznając samego prawa ani dobrej wiary pozwanego. (art. 478 k.p.c.). Ocena, czy powodowie mają zapłacić pozwanemu za korzystanie z jego własności czy też mogą korzystać ze szlaku nieodpłatnie, wykracza poza zakres sprawy o ochronę posiadania, gdyż do dokonania takiej oceny konieczne jest zbadanie praw powodów i pozwanego a także kwestii związanych z dobrą i złą wiarą posiadaczy. Wymienione kwestie mogą być badane jedynie w postępowaniu zwykłym w ramach sprawy o ustalenie lub o zapłatę. Jeśli zaś chodzi o upoważnienie do usunięcia wszelkich przeszkód na koszt pozwanego to stwierdzić należy, iż w chwili wydawania wyroku żadne przeszkody w korzystaniu ze spornego szlaku nie istnieją, zaś w przypadku ich zaistnienia powodom będą przysługiwać odpowiednie środki prawne zgodnie z przepisami o egzekucji świadczeń niepieniężnych (art. 1051 §3 k.p.c.) . Z uwagi na rozstrzygnięcie co do meritum zmianie podlegało także zaskarżone orzeczenie w zakresie kosztów postępowania. Sąd Okręgowy uznał, że skoro powodowie wygrali sprawę w przeważającej mierze, to przysługuje im zwrot większości poniesionych w związku ze sprawą kosztów tj. kosztów opłaty od pozwu oraz kosztów zastępstwa adwokackiego (obliczonego na podstawie § 7 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz.U.2013.461), w pozostałym zakresie koszty między stronami zniósł. (art. 100 k.p.c.) Sąd nie przyznał powodom zwrotu kosztów opłat skarbowych od pełnomocnictw ani kosztów postępowań zabezpieczających. Przyznając właścicielom każdej działki władającej zwrot kosztów zastępstwa prawnego według stawki minimalnej Sąd miał na uwadze fakt, że wyrok w istocie dotyczył trzech spraw połączonych do wspólnego rozpoznania, przy czym w dwóch sprawach występowała wielość powodów połączonych więzami współuczestnictwa materialnego (dotyczy współwłaścicieli działek władających) oraz formalnego (w pozostałym zakresie). Udzielona ochrona posiadania dotyczy dziesięciu nieruchomości. Istnienie współuczestnictwa formalnego powoduje, że zachodziła konieczność ustalania stanu faktycznego odrębnie co do każdej działki „władającej”, co oznacza skomplikowanie stanu faktycznego i zwiększenie nakładu pracy pełnomocnika powodów. W sprawie odbyło się szereg rozpraw a pełnomocnik sporządzał szereg pism procesowych. Wszystkie w/w okoliczności uzasadniały przyznanie każdemu z powodów zwrotu minimalnej stawki zastępstwa prawnego, mimo, że byli reprezentowani przez tego samego pełnomocnika.

Zmiana zaskarżonego wyroku wskutek uwzględnienia apelacji odbyła się na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Ponieważ apelacja w pozostałym zakresie okazała się niezasadna (z powodów, dla których odmówiono uwzględnienia powództwa w całości), to podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd przyznał powodom od pozwanego zwrot poniesionych opłat od apelacji natomiast nie przyznał zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

(...)